3 Ιανουαρίου 2016

Χερσόνησος της Ταυρίδας: Το μέρος όπου άρχισε ο εκχριστιανισμός της Ρωσίας

/ Γενικά Θέματα

Ναός του Αγίου Βλαδίμηρου στη Χερσόνησο. Πηγή: Lori / Legion Media

Με Διάταγμα του Ρώσου Προέδρου, η Χερσόνησος της Ταυρίδας συμπεριλήφθηκε στον κατάλογο των ιδιαίτερα πολύτιμων τόπων πολιτιστικής κληρονομιάς της Ρωσίας.

Τη Χερσόνησο ίδρυσαν το 422-421 π.Χ. άποικοι από την Ηράκλεια του Πόντου, μια περιοχή στη νότια ακτή της Μαύρης θάλασσας (σήμερα βρίσκεται εκεί η τουρκική πόλη Εργκελί). Στο ίδιο μέρος υπήρχε και πιο πρώιμος ελληνικός οικισμός, τέλη 6ου – αρχές 5ου αιώνα π.Χ., όπως αποδεικνύουν τα αντικείμενα που βρέθηκαν κατά τις ανασκαφές. Η ελληνική ονομασία της πόλης, «Χερσόνησος», υποδεικνύει τη θέση της. Ταυρική λέγεται επειδή βρισκόταν στην περιοχή της Ταυρίδας, όπως τότε ονόμαζαν την Κριμαία.

Έλληνες, Ρωμαίοι και Βυζαντινοί

Ως τον 4ο αιώνα π.Χ., η πόλη επεκτάθηκε και κατέλαβε το χώρο της Ηράκλειας Χερσονήσου, ενώ ύστερα και της βορειοδυτικής Κριμαίας. Η Χερσόνησος ήταν ένα σημαντικό οικονομικό και εμπορικό κέντρο της περιοχής. Στην αρχαιότητα παρέμενε μια δημοκρατία με δουλοκτητικό σύστημα. Τα πολιτικά δικαιώματα δεν χορηγούνταν μόνο στους κατοίκους της Χερσονήσου, αλλά και σε αλλοδαπούς για τις υπηρεσίες τους. Οι πολίτες της έδιναν όρκο, ότι δεν θα προδώσουν «...ούτε τη

Χερσόνησο, ούτε τη θαυμάσια Κερκινίτιδα, ούτε το υπέροχο λιμάνι, ούτε τις άλλες οχυρώσεις».

Τον 3ο-2ο αιώνα π.Χ., η πόλη βρισκόταν σε πόλεμο με τα σκυθικά φύλα και έχανε συνεχώς εδάφη της. Τελικά υποχρεώθηκε να ζητήσει την προστασία του Μιθριδάτη Δ΄ του Ευπάτορα, βασιλιά του Πόντου. Η χώρα έλαβε αυτή την προστασία, αλλά έγινε τμήμα του Βασιλείου του Πόντου. Μετά το θάνατο του βασιλιά, βρέθηκε υπό την επιρροή της Ρώμης, ενώ στη συνέχεια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, παρέμεινε για πολύ καιρό ένα σημαντικό σημείο της βορείου ακτής της Μαύρης θάλασσας.

Ο ειδικός του τμήματος αρχαιολογίας του Ιστορικού Μουσείου, Ντενίς Ζουραβλιόφ, αναφέρει ότι «η Χερσόνησος είναι μια μοναδική αρχαία και βυζαντινή πόλη με ιερή σημασία. Στο έδαφος της Ρωσίας δεν υπάρχουν άλλα τέτοια μνημεία. Διατηρήθηκαν η χώρα, τα τείχη, η πύλη, οι πύργοι, ο σχεδιασμός των δρόμων, ναοί. Το να βρεθείς εκεί είναι ο καλύτερος τρόπος για να σχηματίσεις μια πειστική εικόνα της πόλης, όπως ήταν την αρχαία και τη βυζαντινή εποχή».

Η Βάπτιση του πρίγκιπα Βλαδίμηρου

Η πόλη μετρά ιστορία σχεδόν 2 χιλιάδων ετών, από τα οποία τα χίλια η Χερσόνησος ήταν χριστιανική. Οι πρώτοι χριστιανοί εμφανίστηκαν εδώ από τον 1ο αιώνα. Τον 4ο αιώνα δημιουργήθηκε μητρόπολη και άρχισαν να κτίζονται ναοί. Σύντομα η Χερσόνησος έγινε ένα από τα θρησκευτικά κέντρα, μέσω του οποίου περνούσε η διαδρομή των προσκυνητών για τους Άγιους Τόπους.

Το γεγονός όμως που έκανε την πόλη σημαντικότατη για τη ρωσική ορθοδοξία, συνέβη αργότερα. Ήταν στο Κορσούν (όπως ονομαζόταν τότε η Χερσόνησος) όπου βαπτίστηκε ο πρίγκιπας του Κιέβου Βλαδίμηρος και παντρεύτηκε με τη βυζαντινή πριγκίπισσα Άννα. Το 988 έγινε η Βάπτιση του μεσαιωνικού κράτους των Ρως. Τον 19ο αι. κατά τις ανασκαφές στην Αγορά (κεντρική πλατεία) ανακαλύφθηκαν χριστιανικοί ναοί και εδώ, στο κεντρικότερο μέρος της είχε ανεγέρθηκε ο Ναός στο όνομα του Αγίου Βλαδίμηρου. Το 1891 τον καθαγίασαν, ενώ οι εργασίες ολοκληρώθηκαν περί το 1894.

Στη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου ο ναός καταστράφηκε και με την ανακατασκευή του ασχολήθηκαν μόλις στη δεκαετία του 1990. Αναδημιούργησαν όχι μόνο το ίδιο το κτίσμα, αλλά και τα ζωγραφικά έργα που κοσμούσαν τους τοίχους του. Το 2004 ο ναός άνοιξε και πάλι τις πόρτες του για τους πιστούς.

Η παρακμή και η αναγέννηση

Από τον 13ο αι. η Χερσόνησος άρχισε σταδιακά να χάνει την ισχύ της. Σε αυτό συνέτεινε αρκετά η εμφάνιση στη Μαύρη θάλασσα των ιταλών εμπόρων, οι επιδρομές των Μογγόλων, των Τούρκων Σελτζούκων και του στρατού της Χρυσής Ορδής. Η πάλαι ποτέ σπουδαία πόλη μίκρυνε, και στα μέσα του 15 αι. δεν είχαν απομείνει σε αυτή κάτοικοι. Ετσι, βαθμιαία βυθίστηκε στη λήθη.

Οι πρώτες αρχαιολογικές ανασκαφές έγιναν εδώ μόνο ύστερα από 400 χρόνια. Σιγά-σιγά άρχισαν επιστρέφουν από το παρελθόν οι δρόμοι, τα σπίτια και οι ναοί. Στα τέλη του 19ου αι. η πόλη αναγεννήθηκε, ως μουσείο πλέον. Η επιστημονική συνεργάτιδα του Μουσείου Αρχιτεκτονικής, Ζάνα Νεστέροβα, υπογραμμίζει ότι «η βόρεια ακτή της Μαύρης θάλασσας ήταν φορέας του αρχαίου και του βυζαντινού πολιτισμού στη Ρωσία. Το αρχαίο θέατρο της Χερσονήσου, το οποίο χωρούσε περίπου χίλιους θεατές, είναι το μοναδικό μνημείο αυτού του είδους στη ρωσική επικράτεια, αν και η χώρα διαθέτει αρχαία μνημεία, όπως το Ταμάν, αλλά θέατρο υπάρχει μόνο ένα».

Το 2013 η Χερσόνησος της Ταυρίδας συμπεριλήφθηκε στον κατάλογο των μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO. Όπως αναφέρει ο αναπληρωτής γενικός διευθυντής του Μουσείου Ανατολής, Τιγκράν Μκρτίτσεφ, «η καταχώρηση της Χερσονήσου σε τέτοιους καταλόγους λογικά θα δώσει μια νέα ώθηση στο μουσειακό χώρο, όχι μόνο ως ιστορικού μνημείου, αλλά και ως τουριστικού τόπου. Το να δείχνεις τέτοιου είδους μνημεία είναι δύσκολο, αν δεν πρόκειται για την Πομπηία. Πρέπει να διατηρείς τη διάκριση ανάμεσα στην αναστήλωση, η οποία δείχνει στο κοινό πώς θα μπορούσε να μοιάζει η πόλη, και στην τήρηση της ακαδημαϊκής ακρίβειας. Πρόκειται για ένα στοιχείο, το οποίο είναι παρόν στην παρουσίαση οποιασδήποτε αρχαιολογικής έρευνας».
Άννα Ποπόβα, ειδικά για τη RBTH
Πηγή: *gr.rbth.com*